הכל שוחטין פרק ראשון חולין

אמר קרא ושחט וחוקה. אומר רבינו תם דמשמע בפרק שני דזבחים (דף יח.) דחוקה לא הוי עיכוב ממשמעו אלא מגזירה שוה דילפינן התם מגזירה שוה דלא רמון ידים מיהו מגזירה שוה מוקה מוקה משמעיה יין: **ומה** במקום שלא קדש הגורל כו'. ואם תאמר קיימים גופייהו מנא לן אלא קדש הגורל אימא ק"ו מיפכא ויש לומר דאיכא שום מיעוט:

טעמא דכתב רחמנא ועשהו הא לאו הכי דרשינן ק"ו. תימה דנפרק טרף בקלפי (יומא דף מא.) מוקי הא בריתא כרבי יהודה משום דסמס [ט]סברי רבי יהודה היא ורבי יהודה אית ליה בפרק הוציאו לו דלא כתיב מוקה אלא בדברים הנעשים בפנדי לבן והגרלה במקום הוא ואין לומר דשום מנא לא פליג אדרשא דועשהו ולא פליג עליה רבי נחמיה דאית ליה דכתיב מוקה אנעשה במקום דהא אשכחן רבי שמעון בפרק טרף בקלפי (שם דף מ. ושם) דסבר דהגרלה לא מיעכבא וי"ל דפריך משום דנפרק טרף בקלפי (שם דף לט:) דרש רבי יוחי מאשר עלה אשר עלה תרי זמני לעכב ופריך אלמא דרשינן ק"ו אע"ג [ז] דאיכא עיכובא [ח] אלא אמרת מוקמה אשר עלה לדרשא אחריתי משום ק"ו והשר מקולי תירץ דהתם יליף מדכתיב זאת דלא כתיב מוקה אלא בדברים הנעשים בפנדי לבן בפיס והשתא פריך הכא שפיר דאי לא דרשינן ק"ו אמאי אצטריך זאת למעוטי דלא [ט]קאי מוקה בדברים הנעשים במקום דהא על כרחך לא כתיב מוקה אלא בדברים הנעשים בפיס דאי כתיב נמי בדברים הנעשים במקום אמאי אצטריך ועשהו אלא ודאי אע"ג דכתיב מוקה דרשינן ק"ו ואפילו כתיב נמי במקום הוה דרשינן ק"ו אי לאו דכתיב ועשהו ולכך אצטריך [כ] בזאת אבל מכל מקום הקשה ה"ר מנוח דאמאי פריך והא לא כתיב מוקה אלא אעבודה והגרלה לאו עבודה היא וגריך עיון שם [ט]: **זאת** לשון ולא אחרת לשון. תימה דנפרק כיצד הרגל (ב"ק דף כד.) דרש מוצאת תהיה עומאתו למעוטי זב ומימיו ופריך ואימא למעוטי זב ומימיו ומשני קאי בראיות ממעט ראיות קאי בראיות ממעט ימים ואמאי לא קאמר קאי בזב ממעט זב קאי בזב וממעט זבה דהכי מסתבר טפי דמשמע פשטיה דקרא ואמת תהיה עומאתו ולא אחרת כדדרשינן הכא זאת לגוים ולא אחרת לגוים [י] ויש לומר דהכא נמי הוה דרשינן זאת אשר לגוים ולא לכהנים אי לאו דדרש ליה מאשר לגוים אי נמי הכא דרשינן הכי משום דמזכיר לגוים בקרא אבל התם אי למעוטי זב קא אתי הוה ליה למכתב זאת [כא]שהיא טומאתה הזב להזכיר הזב בקרא וי"ל תירץ דזב וזבה שם אחד הוא ולהכי לא שייך למימר קאי בזב ממעט

אמר קרא ושחט וחוקה בשחיטה אין בעריפה לא וכל היכא דכתיב ביה חוקה לא דרשינן ק"ו והא גבי יום הכפורים דכתיב ביה חוקה [יא]ותניא [יב]ועשהו חטאת [יג]הגורל עושה חטאת ואין השם עושה חטאת שיכול [יד]והלא דין הוא ומה במקום שלא קדש הגורל קדש השם מקום שקדש הגורל אינו דין שקדש השם ת"ל ועשהו חטאת הגורל עושה חטאת ואין השם עושה חטאת טעמא דכתב רחמנא ועשהו חטאת הא לאו הכי דרשינן ק"ו מיעט רחמנא גבי עגלה הערופה זאת בעריפה ואין אחרת בעריפה ותהא עגלה כשרה בשחיטה מק"ו ומה פרה שלא הוכשרה בעריפה כשרה בשחיטה עגלה שכשרה בעריפה אינו דין שהוכשרה בשחיטה אמר קרא [2]וערפו העגלה בעריפה אין בשחיטה לא: **מתני'** כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים: **גמ'** ת"ר [2]כהנים במומין פסולים בשנים כשרים [2]לוים במומין כשרים בשנים פסולים נמצא כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים מנה"מ דת"ר [3]זאת אשר ללוים מה ת"ל לפי שנאמר [4]ומבן חמשים שנה ישוב למדנו ללוים שהשנים פוסלין בהם יכול מומין פוסלין בהם ודין הוא ומה כהנים שאין השנים פוסלין בהן מומין פוסלין בהן לוים שהשנים פוסלין בהם אינו דין שיהו מומין פוסלין בהם ת"ל זאת אשר ללוים זאת ללוים ואין אחרת ללוים יכול יהו הכהנים פסולין בשנים והלא דין הוא ומה לוים שאין מומין פוסלין בהם שנים פוסלין בהם כהנים שהמומין פוסלין בהם אינו דין שיהו שנים פוסלין בהם ת"ל אשר ללוים ולא אשר לכהנים יכול אף בשילה ובבית עולמים כן ת"ל [5]לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא [ד]לא אמרתי אלא בזמן שהעבודה בכתף [6]כתוב אחד אומר [3]מבן חמש ועשרים שנה ומעלה וכתוב אחד אומר [6]מבן שלשים אי אפשר לומר שלשים שכבר נאמר כ"ה ואי אפשר לומר כ"ה שכבר נאמר שלשים הא כיצד [ה]כ"ה [ז]ללמוד ושלשים לעבודה מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו ה' שנים שוב אינו רואה ר' יוסי אומר ג' שנים שנאמר [7]ולגדלם שנים שלש וללמדם ספר ולשון כשדים ואידך שאני לשון כשדים דקליל ואידך שאני הלכות עבודה דתקיפין ת"ר כהן משיביא שתי שערות עד שיזקין כשר לעבודה ומומין פוסלין בו בן לוי מבן שלשים ועד בן חמשים כשר לעבודה ושנים פוסלין בו בד"א באהל מועד שבמדבר אבל בשילה ובבית עולמים אין נפסלין אלא בקול א"ר יוסי מאי קרא

ויהי

ושחט וחוקה. ושחט אותה לפניו [במדבר יט] וכתיב זאת חוקת התורה: **וכל היכא דכתיב חוקה.** לעיכובא ואיכא לרבויי מלמא אחריתא בק"ו מי לא דרשינן ק"ו לרבויי ועיכובא דחוקה למילי אחריתא: **הא גבי יום הכפורים.** דכתיב גורל [ויקרא טז] ונתן אהרן על שני וגו' וכתיב חוקה בסוף הפרשה ואי לאו דכתיב מיעוטא בהדיא דלא מקדיש בלא גורל הוה מרבינן בק"ו דקדיש על ידי קריאת שם בלא גורל: [ט]**דסניא.** הגורל לה' ועשהו חטאת [שם] דמשמע הגורל עושה חטאת בנפילתו עליו ואין קריאת השם עושה חטאת שאם אמר זה לשם זה לעזאזל אין נקנעים בכך ומגריל עליהם אם הגורל משנה את קביעות קריאת שם הולכים אחר הגורל: **שיכול והלא דין הוא.** אי לא כתיב הגורל ועשהו אלא קרא קמא דונתן אהרן על שני וגו' הייתי יכול לומר והלא דין הוא דהואיל והגורל קובען יהא אף קריאת השם קובען: **ומה במקום שלא קדש הגורל.** כגון קיני זבים וילדות דאחד לחטאת ואי לעולה שאם הגריל עליהם שכתבו על אבן אחת חטאת ועל אבן אחת עולה והטילו עליהם בגורל לא מצינו שיהא הגורל קובען ואם לא לשנותן הכשרן בידו: **קדש השם.** דמאחר שפירש זה לחטאת וזה לעולה אם שינה פסול דכתיב (דברים כג) מוצא שפתיך תשמור אלמא שם קבע ואם משנה נמצאת חטאת למעלה ועולה למטה. מקום שקדש כו': **טעמא דכתיב.** הגורל ועשהו דלמעוטי ליה להא מלמא בהדיא: **הא לאו הכי הוה מרבינן מקל וחומר.** ומוקמינן לחוקה למילי אחרייתא: **הערופה.** משמע זו ערופה ואין אחרת ערופה: **ועדו הענגלה.** שנה עליה הכתוב לעכב: **לוים בשנים פסולים.** פחות מבן שלשים ויותר מבן נ' כדכתיב זאת אשר לוים וגו' זאת משמע מיעוטא: **ומה כהנים שאין השנים פוסלין בהם.** כדליף לקמיה אשר לוים ולא אשר לכהנים: **זאת אשר לוים.** כולה יתירא הוא דכולה פרשתא בלוים היא והוה ליה למכתב מבן חמש ועשרים כו': **יכול אף בשילה ובית עולמים.** שאין עבודת לוים אלא שוערים ומשוררים [ט] יהו נפסלין בשנים: **ללמוד:** ללמוד הלכות עבודה: **שלא ראה סימן יפה.** לומד ושוכחו: **רבי יוסי אומר בשלשה שנים.** לריך שיהא רואה סימן יפה במשנתו: **דתקיפין.** להוריד המשכן לפרקו ולנטותו להעמיד קרסיו וקרשיו והשיר לקרכן כפה וכלי: **משיביא שתי שערות.** אבל מקמי הכי לא כדליף לקמן [פ"ב] אים אים מזרעך וגו' [יא]: **כמה דברים אמורים.** שהשנים פוסלות בהן: ירושלים נקראת בית עולמים דמשנתרבה לא היתה אחריתי היתר לשאר מקומות אבל קדושת שילה היתה אחריה היתר לבמות כל ימי נוב וגבעון [יב]:

ויהי

זב כו' דכך יש לי למעט זבה כמו זב: **יכול** אף בשילה ובית עולמים כן. משמע דאי לאו מיעוטא הוו גמרי מהדדי וכן בריש עירובין (ד' כ.) דפריך והא קרא במשכן כתיב ומשני אשכחן מקדש דאיקרי משכן ומשכן דאיקרי מקדש ותימה דבפ' ידיעות (שבועות דף טז: ושם) משמע דלא גמרינן מהדדי אי לאו דכתיב תרי קראי דקאמר התם לכתוב אי אידי ואידי מקדש אי אידי ואידי משכן וכן בסוטה בפרק היה מביא (ד' טו.) מצריך תרי קראי לאתויי שילה ובית עולמים ובפרק שני שעירי (יומא ד' סז:) גבי מדבר המדברה ובפרק טרף בקלפי (שם ד' מד.) גבי וכל אדם לא יהיה באהל מועד ובפרק הוציאו לו (שם נג.) גבי מעלה עשן ותירץ ה"ר מנחם דבעירובין לא צריך קרא למקדש דעיקר דרשא נאה על המקדש דבמשכן לא היו דלתות והא דהכא סברא היא אם לא היה הפסוק שיפסלו אף בשילה ובית עולמים הואיל ואינו תלוי בקדושת המשכן:

[וע"ע תוס' עירובין ב. ד"ה אשכחן ותוס' יומא דף מד. ד"ה בשילה ותוס' סוטה ד' טו. ד"ה ובית ותוס' שבועות טו: ד"ה אי אידי]:

נתמלא

מסורת הש"ס

א) יומא מ: מא. [קידושין יד. כריתות כח.]. ב) [עיין תוס' לעיל כב. ד"ה שיטל וכו' בשם דוסתאי ל"ג וכו'], ג) [תוספתא שקלים פפ"ג], ד) [נכ"מ: לתלמוד], ה) ל"ל וחמיה, ו) נכ"מ: לתלמוד, ז) [ויקרא כח], ח) [ובכתיב קיב:], ט) [ל"ל ספרא]. י) כ"ל קיימי מוקה מדכתיב וכו' רש"ל ועיין ר"מ. כ) [וע"ע תו' יומא מא. ד"ה פסם ותוס' קידושין יד. ד"ה כא], ל) נ"ל היא ר"מ.

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לְיָיְ וְעֲשָׂהוּ חַטָּאת: ויקרא טז ט
2. וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל: דברים כא ד
3. זֹאת אֲשֶׁר לַלִּוִּיִם מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה יָבוֹא לִצְבֹא צָבָא בַּעֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: במדבר ח כד
4. וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד: במדבר ח כה
5. מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת הָעֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל מוֹעֵד: במדבר ד מז
6. מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל בָּא לִצְבֹא לַעֲשׂוֹת מְלֶאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: במדבר ד ג
7. יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כָּל מוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים בְּכָל חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מָדָע וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים: וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דֵּבֶר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיֵּין מִשְׁתִּיו וּלְגַדְּלָם שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: דניאל א ד, ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה זאת וכו' ויש לומר דהכא נמי וכו'. עיין לקמן קל ע"א תוס' ד"ה זה:

הגהות הב"ח

(ט) תוס' ד"ה עשמא וכו' תמ"ג דליכא עיכובא ראמרת כל"ל ותימה אלא נמחק: (כ) **באד** ולכך איצטריך זאת כל"ל ואות כ' נמחק:

שיטה מקובצת

[א] אלא שוערים ומשוררים שאין להם משאת כתף יהו נפסלים בשנים: [ב] ופריך אלמא דרשינן ק"ו אע"ג דכתיב עכובא אלמא אמרינן. וכ"כ וחוקה דנקט הכא לאו דוקא אלא משום דבפרה נקט חוקה. הרא"ש ז"ל:

עין משפט נר מצוה

קע א מיי' פ"ג מהל' עבודת יום"כ הלכה ג:
קעא ב מיי' פ"ו מהל' מתת מקדש הל"ח סמג לאוין שז:
קעב ג ד מיי' פ"ג מהל' כלי המקדש הל"ח סמג עשין קסו:
קעג ה מיי' שם הל"ז:
קעד ו מיי' שם הל"ח:

מוסף רש"י

הגורל עושה חטאת. שפיר שיטל הסם עולה עליו עשה חטאת (קדושין יד.). **ואין השם עושה חטאת.** אם קרא לו שם אחר גורל (יומא מ:) אם קרא עליו שם חטאת אינו נקנע נכך ויפול עליהם גורלות ואם יפול בגורל על מכיני יהא זה לעזאזל (קדושין שם). **שיכול.** כלומר להני מילתא יכול לומר, והלא דין הוא ומה במקום שלא קדש הגורל. כגון גני קנין דכתיב בהם אחד לחטאת ואחד לעולה, ואם הטיל עליהם גורל אינם נקבעים נכך ויכול לשנותם, דקי"ל בסדר יומא (מת.) אין הקנין מתפרשות אלא לו בעקיתם בעלים לו בעשיית כהן (קדושין שם וכע"ז יומא מ:). **קדש השם.** אם אמר בשעת לקיחה זו לחטאת הו לעולה הוקבעו ואם שינה פסול (קדושין שם). מאחר שקרא לו חטאת ולו עולה אין הכהן רשאי לשנותן מאמרינן (יומא מא.) מולקחה שתי תורים לו שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת, בשעת לקיחה הן נקבעין זו לעולה הו לחטאת (שם מ:). מקום שקדש הגורל. כאן שפיטין שסגורל קובען (שם) דכתיב ונתן אהרן יגר (קדושין שם).

רבינו גרשום

במקום שלא קדש הגורל קדש השם כו' כל השנה כולה באומר זו לחטאת הו לעולה וזה לאשם סגיא ולא צריך גורל: כהנים במומין פסולין כל איש אשר בו מום מזרע אהרן וגו' לוים פסולין בשנים. מבן שלשים שנה ומעלה יבא לצבוא צבא וגו' ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה וכו': יכול אף בשילה ובבית עולמים כן. כלומר שנים פוסלים בהו ת"ל לעבוד וגו' ועבודת משא וגו' לא אמרתי אלא בזמן שהעבודה בכתף שנים פוסלות בהן שאין יכולין לישא: ואידך שאני הלכות עבודה דתקיפן. כלומר החם צריכי חמש שנים ללמוד: משיביא שתי שערות שתים כגבו של יד או שתים בכריסו: אמר ר' יוסי מאי קראה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com